

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА**

**Юридичний факультет
Кафедра історії держави, права та політико-правових учень**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан юридичного факультету

Бурдін В.М.

«___»_____ 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА ВИБІРКОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПСИХОЛОГІЯ ОСОБИСТОСТІ ЗЛОЧИНЦЯ
(назва навчальної дисципліни)

Галузь знань	Усі галузі
Спеціальність	Усі спеціальності
Факультет	Усі факультети
Ступень вищої освіти	Бакалавр
Курс	Третій

Львів – 2024

Робоча програма загальноуніверситетської вибіркової навчальної дисципліни «Психологія особистості злочинця» для студентів усіх спеціальностей.

Розробники:

Олійник Ю.В., д.філ. у галузі права, доцент кафедри історії держави, права та політико-правових учень.

Робочу програму розглянуто на засіданні кафедри історії держави, права та політико-правових учень юридичного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка

Протокол № ____ від «____» _____ 2024 року

Завідувач кафедри історії держави, права та політико-правових учень

_____ (проф. Бойко І.Й.)

Схвалено Вченою радою юридичного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка

Протокол № ____ від «____» серпня 2024 року

Зміст

1. Опис навчальної дисципліни.....	4
2. Мета та завдання дисципліни «Психологія особистості злочинця».....	5
3. Компетентності та результати дисципліни «Психологія особистості злочинця» у відповідності до матриці освітньої програми.....	6
4. Програма дисципліни «Психологія особистості злочинця».....	7
5. Структура навчальної дисципліни «Психологія особистості злочинця».....	20
6. Тематика лекційних, практичних, семінарських та лабораторних занять. Самостійна робота (денна та заочна форми навчання).....	22
7. Розподіл балів, які отримують студенти.....	24
7.1. Оцінювання знань студента.....	24
7.2. Шкала оцінювання: національна та ЄКТС.....	24
8. Методи навчання.....	25
9. Методичне забезпечення.....	29
10. Література (рекомендована, додаткова та спеціальна).....	30
11. Інформаційні ресурси.....	34
12. Орієнтовна тематика для підготовки індивідуального проєкту.....	35

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, освітньо- кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань Усі галузі	Вибіркова	
Модулів – непередбачено	Спеціальність Усі спеціальності	Рік підготовки: 2024 – 2025 н. р.	
Змістових модулів – 2		Семестр	
Загальна кількість годин – 90		5-й	-
		Лекції	
Тижневих годин: для денної форми навчання: 2 год. Аудиторних: для денної форми навчання – 32 год. самостійної роботи студента: для денної форми навчання – 58 год.	Ступінь вищої освіти: бакалавр	16 год.	-
		Практичні	
		16 год.	-
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		58 год.	-
		Індивідуальні завдання: індивідуальний проєкт	
Вид контролю: індивідуальний проєкт			

Примітка.

Співвідношення кількості аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить:

- денна форма – 32/58

2. Мета та завдання дисципліни «Психологія особистості злочинця»

Мета вивчення дисципліни – це формування компетентності щодо сучасного стану та перспектив розвитку психології особистості та групи як суб'єктів кримінального правопорушення.

Цілі курсу – це оволодіння студентами знаннями про:

- психологічні аспекти пов'язані зі злочинністю;
- використання психологічних знань щодо попередження і припинення злочинів, впливу на злочинність як кримінально-психологічного явища .

3. Компетентності та результати дисципліни «Психологія особистості злочинця» у відповідності до матриці освітньої програми

Перелік дисциплін вільного вибору формується щороку та є додатком до робочого навчального плану освітньої програми. Такий спосіб формування вибіркової складової освітніх компонент освітньої програми ОС Бакалавр з Права обрано з метою забезпечення гнучкості вибіркової складової без втручання у зміст як освітньої програми, так і навчального плану

4. Програма дисципліни «Психологія особистості злочинця»

ТЕМА 1. БАЗОВІ КАТЕГОРІЇ ПСИХОЛОГІЇ ОСОБИСТОСТІ

ЗАНЯТТЯ 1

Описові питання

1. Людина, індивід, особистість, індивідуальність, як категорії психології особистості.
2. Основні підходи до дослідження особистості.
3. Індивідуально-психологічні властивості особистості (темперамент, характер, здібності).
4. Соціально-психологічна характеристика особистості.
5. Розвиток і формування особистості.

Уточнюючі та творчі запитання

1. Що таке індивід?
2. Що таке особистість?
3. Що таке індивідуальність?
4. Запропонуйте власне визначення «людині»
5. Згрупуйте визначення людини, індивіда, особистості та індивідуальності від вужчого до ширшого.
6. Виокремить ознаки індивідуальності.
7. В чому полягає біогенетичний напрям розвитку людини як особистості.
8. В чому полягає соціогенетичний напрям розвитку людини як особистості.
9. В чому полягає персоногенетичний напрям розвитку людини як особистості.
10. В чому полягає культурно-історичний напрям розвитку людини як особистості.
11. В чому полягає системно-діяльнісний напрям розвитку людини як особистості.
12. Що таке темперамент?
13. В чому суть гуморальної теорії темпераменту?
14. Особливість конституційних теорій темпераменту.
15. Назвіть характеристики темпераменту.
16. Назвіть види темпераменту.
17. Характеристика виду темпераменту: холерик.
18. Характеристика виду темпераменту: сангвінік.
19. Характеристика виду темпераменту: флегматик.
20. Характеристика виду темпераменту: меланхолік.
21. Що таке характер?

22. Як співвідносяться характер та темперамент.
23. Назвіть властивості характеру.
24. Назвіть риси характеру.
25. Що таке здібності та їхні види?
26. Назвіть ознаки здібностей.
27. В чому суть соціально-психологічної характеристики особистості?
28. Назвіть соціально-психологічні властивості.
29. Яка різниця між «розвитком особистості» та «формуванням особистості».

ЗАНЯТТЯ 2

Групові доповіді

Орієнтовна тематика для групових доповідей

1. Сучасні теорії особистості.
2. Спрямованість особистості та мотивацію діяльності.
3. Мотиваційні утворення особистості та їх характеристика.
4. Природа й сутність характеру.
5. Психологічна характеристика темпераменту.
6. Самосвідомість особистості.
7. Психологічний самозахист особистості.
8. Типи людей та локус контролю.
9. Дослідження темпераменту.
10. Кризові стани особистості.
11. Психоаналітичні теорії особистості.

ТЕМА 2. ОСОБИСТІСТЬ ЗЛОЧИНЦЯ

ЗАНЯТТЯ 1

Описові питання

1. Поняття особи та особистості злочинця.
2. Підходи до характеристики особи злочинця.
3. Психологічні ознаки особистості злочинця.
4. Морально-психологічні ознаки особистості злочинця.

Уточнюючі та творчі запитання

1. Як можна співвіднести поняття особи злочинця та особистості злочинця.

2. Що таке соціальна норма?
3. Що таке суспільно небезпечне діяння?
4. Опишіть початковий момент появи «особи злочинця».
5. Як можна співвіднести поняття «особа злочинця» та «особа, яка становить потенційну небезпеку для суспільства».
6. Чи можна ототожнювати поняття «особу злочинця» із поняттям «злочинна особа». Відповідь обґрунтуйте.
7. Через призму яких категорій слід розглядати категорію «особистість злочинця» для досягнення найбільш об'єктивного результату?
8. Що таке загальні властивості волі та свідомості особи злочинця?
9. Що таке індивідуалізуючі властивості волі та свідомості особи злочинця?
10. Порівняйте поняття «особа злочинця» та «суб'єкт злочину».
11. Що входить в морально-психологічну ознаку особи злочинця?
12. Назвіть психологічні ознаки особистості злочинця.
13. Що таке психолого-психічні ознаки особи злочинця?
14. В яких групах злочинів психологічний складник відіграє важливе значення.
15. Що таке унікальність особистості?
16. Що означає поняття «девіантна особа».
17. Чи виникає особистість злочинця сама по собі? Відповідь обґрунтуйте.
18. Назвіть соціальні етапи формування антисуспільної поведінки.

ЗАНЯТТЯ 2

Групові доповіді

Орієнтовна тематика для групових доповідей

1. Теоретичні підходи до визначення особи та особистості злочинця.
2. Індивідуальні психологічні риси особистості злочинця: дослідження основних рис характеру, що відрізняють злочинців від законослухняних громадян.
3. Психопатологічні аспекти особистості злочинця: як психічні розлади та патологічні стани можуть сприяти формуванню злочинної особистості.
4. Поняття девіантної поведінки та її зв'язок із особистістю злочинця: як девіантна поведінка пов'язана з формуванням злочинної особистості.
5. Роль самооцінки та самовпевненості в особистості злочинця: як рівень самооцінки та самовпевненості впливають на поведінку злочинця.

ТЕМА 3. ЗЛОЧИННА ПОВЕДІНКА

ЗАНЯТТЯ 1

Описові питання

1. Поняття злочинної поведінки та механізми її формування.
2. Детермінація злочинності.
3. Причини злочинності поведінки.
4. Концепції причин злочинності.
5. Основні сучасні теорії причин злочинності.

Уточнюючі та творчі запитання

1. Які основні характеристики злочинної поведінки визначають її як таку?
2. Як соціальні фактори впливають на формування злочинної поведінки?
3. Які відмінності існують між поняттями «злочинна поведінка» та «делінквентна поведінка»?
4. Які основні теорії пояснюють механізми формування злочинної поведінки?
5. Як генетичні фактори можуть впливати на схильність до злочинної поведінки?
6. Яку роль відіграють психологічні розлади у формуванні злочинної поведінки?
7. Які методи профілактики злочинної поведінки є найбільш ефективними?
8. Як культура та субкультура впливають на формування злочинної поведінки?
9. Яку роль відіграють засоби масової інформації у поширенні та формуванні злочинної поведінки?
10. Як відбувається процес ресоціалізації осіб з злочинною поведінкою?
11. Як би виглядала модель ідеального суспільства, де злочинна поведінка мінімальна або відсутня?
12. Яка роль правоохоронних органів у детермінації та контролі злочинності?
13. Які відмінності в детермінації злочинності існують між міськими та сільськими районами?

ЗАНЯТТЯ 2

Групові доповіді

Орієнтовна тематика для групових доповідей

1. **Психологічні аспекти злочинної поведінки: вплив стресу та психічних розладів.** Вивчення впливу психологічних факторів, таких як стрес, травми та психічні розлади, на схильність до злочинів.

2. **Вплив засобів масової інформації на формування злочинної поведінки.** Дослідження ролі медіа та кіно у популяризації злочинної поведінки та можливих заходів зменшення цього впливу.

3. **Субкультури та злочинна поведінка: вплив молодіжних груп.** Дослідження, як субкультури та молодіжні групи впливають на формування злочинної поведінки.

4. **Віртуальна злочинність: нові виклики цифрової ери.** Дослідження специфіки злочинної поведінки у віртуальному просторі та методів її попередження.

5. **Культура насильства: вплив відеоігор та медіаконтенту на злочинну поведінку.** Аналіз впливу насильницького контенту у відеоіграх та медіа на формування агресивної та злочинної поведінки.

6. **Соціальні нерівності та злочинність: взаємозв'язок та шляхи подолання.** Дослідження зв'язку між соціальними нерівностями та рівнем злочинності, а також можливі шляхи їх зменшення.

ТЕМА 4. ПСИХОЛОГІЧНІ ТИПИ ЗЛОЧИНЦІВ

ЗАНЯТТЯ 1

Описові питання

1. Поняття злочинного типу.
2. Класифікація злочинних типів.
3. Типологія особистості злочинців за характером анти суспільної спрямованості.
4. Типологія особистості злочинців за ступенем глибини та стійкості анти суспільної спрямованості.
5. Типологія особистості злочинців за соціальною спрямованістю.

Уточнюючі та творчі запитання

1. Що таке злочинний тип?
2. Які основні характеристики злочинного типу?
3. Які теорії пояснюють формування злочинного типу?
4. Як злочинний тип відрізняється від кримінального профілю?
5. Які є основні класифікації злочинних типів?
6. Як культурні та соціальні фактори впливають на формування злочинного типу?
7. Чи є зв'язок між психічними розладами та злочинними типами?
8. Які методи використовуються для ідентифікації злочинного типу?
9. Як злочинний тип впливає на тактику розслідування?
10. Які приклади злочинних типів найчастіше зустрічаються у вашій країні?

11. Що означає термін «антисуспільна спрямованість» у контексті типології особистості злочинців?
12. Які основні критерії використовуються для класифікації злочинців за характером анти суспільної спрямованості?
13. Які існують типи особистості злочинців за анти суспільною спрямованістю?
14. Які фактори впливають на формування анти суспільної спрямованості в особистості?
15. Як соціальні умови можуть сприяти розвитку анти суспільної спрямованості?
16. Які психологічні характеристики притаманні особистостям із вираженою анти суспільною спрямованістю?
17. Як відрізняються злочинці з різними типами анти суспільної спрямованості щодо мотивів і методів скоєння злочинів?
18. Які методи використовуються для ідентифікації типу особистості злочинця за анти суспільною спрямованістю?
19. Чи існують генетичні передумови для розвитку анти суспільної спрямованості?
20. Які приклади типології особистості злочинців за характером анти суспільної спрямованості можна навести з історії криміналістики?

ЗАНЯТТЯ 2

Групові доповіді

Орієнтовна тематика для групових доповідей

1. **Визначення та основні характеристики злочинного типу.** Розгляд основних аспектів, що визначають злочинний тип, та його ключові характеристики.
2. **Історія розвитку концепції злочинного типу.** Історичний огляд формування та еволюції поняття злочинного типу в кримінології.
3. **Основні теорії формування злочинного типу.** Аналіз різних теорій (біологічних, психологічних, соціологічних) щодо виникнення злочинного типу.
4. **Класифікація злочинних типів.** Огляд існуючих класифікацій злочинців на основі їхнього типу, мотивації та поведінки.
5. **Вплив соціальних та культурних факторів на формування злочинного типу.** Аналіз ролі соціального середовища та культурних аспектів у формуванні злочинного типу.
6. **Психологічні аспекти злочинного типу.** Розгляд психологічних характеристик та відхилень, що притаманні різним злочинним типам.
7. **Злочинний тип в масовій культурі.** Як злочинні типи зображуються в літературі, кіно та медіа, і який вплив це має на суспільне сприйняття злочинців.

ТЕМА 5. СТРУКТУРА ОСОБИ ЗЛОЧИНЦЯ

ЗАНЯТТЯ 1

Описові питання

1. Соціально-демографічні ознаки особистості злочинця.
2. Кримінально-правові ознаки особистості злочинця.
3. Особистісно-рольові та морально-правові ознаки особистості злочинця.
4. Соціально-психологічні ознаки особистості злочинця.
5. Психологічний портрет злочинця.

Уточнюючі та творчі запитання

1. Що таке «соціально-психологічні ознаки» у контексті дослідження особистості злочинця?
2. Які основні соціально-психологічні ознаки характерні для особистості злочинця?
3. Як відрізняються соціально-психологічні ознаки злочинців різних типів (наприклад, насильницькі злочинці, економічні злочинці тощо)?
4. Яку роль відіграє середовище (сім'я, школа, соціальні групи) у формуванні соціально-психологічних ознак злочинця?
5. Які психологічні риси найчастіше зустрічаються у злочинців (наприклад, імпульсивність, агресивність, низький самоконтроль)?
6. Як можна використовувати знання про соціально-психологічні ознаки для профілактики злочинності?
7. Які методи використовуються для вивчення соціально-психологічних ознак злочинців?
8. Чи є зв'язок між соціально-психологічними ознаками злочинців та їх рецидивізмом?
9. Як впливає культура на формування соціально-психологічних ознак злочинців у різних країнах?
10. Які відмінності у соціально-психологічних ознаках між злочинцями, які діють поодиночі, та членами злочинних груп?
11. Що таке психологічний портрет злочинця і які його основні компоненти?
12. Які методи використовуються для створення психологічного портрета злочинця?
13. Яку інформацію необхідно зібрати для складання психологічного портрета злочинця?

14. Як психологічний портрет злочинця допомагає у розслідуванні злочинів?
15. Які ключові психологічні характеристики найчастіше зустрічаються у злочинців?
16. Чим відрізняється психологічний портрет серійного вбивці від інших типів злочинців?
17. Як культура та соціальне середовище впливають на формування психологічного портрета злочинця?
18. Які психологічні риси можуть бути передумовами до скоєння злочинів?
19. Як зміни в поведінці та психологічному стані особи можуть сигналізувати про потенційні злочинні наміри?
20. Які є обмеження та виклики у створенні точного психологічного портрета злочинця?

ЗАНЯТТЯ 2

Групові доповіді

Орієнтовна тематика для групових доповідей

1. **Основні компоненти структури особи злочинця.** Розгляд ключових елементів, що складають структуру особи злочинця, включаючи біологічні, психологічні та соціальні фактори.
2. **Психологічні аспекти структури особи злочинця.** Дослідження психологічних характеристик і рис, які часто зустрічаються у злочинців, таких як агресивність, нарцисизм, психопатія та інші.
3. **Професійна деформація особи злочинця.** Аналіз того, як певні види діяльності можуть формувати чи змінювати структуру особи злочинця.
4. **Психологічний портрет серійного злочинця.** Структурний аналіз осіб, що вчиняють серійні злочини, з акцентом на їх соціально-психологічні риси.
5. **Структура особи злочинця у різних культурних контекстах.** Порівняльний аналіз того, як культурні фактори впливають на структуру особи злочинця в різних суспільствах.

ТЕМА 6. БІОЛОГІЧНІ І СОЦІАЛЬНІ ТЕОРІЇ АНТИСУСПІЛЬНОЇ ПОВЕДІНКИ

ЗАНЯТТЯ 1

Описові питання

1. Класична школа кримінології та ідеї позитивізму у кримінології.

2. Фізіогноміка і френологія. Особливості кримінальної антропології.
3. Клінічна кримінологія.
4. Психологічні теорії злочинності.
5. Соціологічні та біологічні теорії генези злочинної особистості.

Уточнюючі та творчі запитання

1. Які слабкі сторони класичної школи кримінології ви виявляєте, і як можна їх виправити у сучасному контексті?
2. Які аспекти позитивізму у кримінології ви вважаєте найбільш спірними, і чому?
3. Які основні принципи класичної школи кримінології?
4. Як класична школа кримінології визначає причини злочинності?
5. Що таке позитивізм у кримінології, і хто є основними представниками цього напрямку?
6. Як ідеї класичної школи кримінології вплинули на розвиток кримінального права?
7. Як етичні аспекти пов'язані з використанням фізіогноміки та френології у кримінології?
8. Як клінічна кримінологія відрізняється від традиційної кримінології?
9. Які емпіричні докази підтверджують чи спростовують психологічні теорії злочинності?
10. Які є обмеження та критичні зауваження до психологічних теорій злочинності?
11. Які перспективи можна передбачити для майбутнього розвитку психологічних теорій злочинності з огляду на швидкі зміни у суспільстві та технологіях?
12. Які основні соціологічні теорії пояснюють генезу злочинної особистості?
13. Які аспекти суспільної структури та соціальних взаємодій акцентуються в рамках соціологічних теорій злочинності?
14. Які біологічні теорії вважаються найбільш впливовими у вивченні генези злочинної особистості?
15. Як біологічні та соціологічні теорії взаємодіють у поясненні злочинної поведінки?

ЗАНЯТТЯ 2

Групові доповіді

Орієнтовна тематика для групових доповідей

1. **Психологічні механізми агресії та насильства.** Психологічні теорії антисуспільної поведінки.

2. **Біологічні основи кримінальної нахильності.** Роль мозкової структури та нейрохімічних процесів у формуванні злочинності.

3. **Вплив соціальних норм та стереотипів на злочинність.** Аналіз взаємозв'язку між соціальними цінностями та антисуспільною поведінкою.

4. **Психосоціальні теорії агресивної поведінки.** Вплив сімейного середовища та виховання на формування кримінальних тенденцій.

5. **Біологічні фактори ризику та захисні механізми.** Вивчення генетичних та нейрофізіологічних аспектів кримінальної поведінки.

6. **Соціальна адаптація та реінтеграція злочинців.** Психологічні та соціологічні аспекти реабілітаційних програм.

ТЕМА 7. СУЧАСНІ КОНЦЕПЦІЇ БІОЛОГІЧНИХ ТА СОЦІАЛЬНИХ ОСНОВ ЗЛОЧИННОЇ ПОВЕДІНКИ

ЗАНЯТТЯ 1

Описові питання

1. Дослідження злочинності близнюків.
2. Хромосомні аномалії і злочинність.
3. Теорії соціальної аномії.
4. Теорія конфлікту культур та теорія стигматизації.
5. Теорія диференціальної асоціації (теорія субкультур). Особистість злочинця в сучасних філософських теоріях.

Уточнюючі та творчі запитання

1. Які методи дослідження використовуються для аналізу злочинності серед близнюків?
2. Які альтернативні пояснення можуть існувати для знайдених відмінностей у злочинності між близнюками?
3. Як би ви пояснили суперечливі результати попередніх досліджень злочинності близнюків?
4. Які типи хромосомних аномалій частіше асоціюються зі злочинною поведінкою?
5. Які методи дослідження використовуються для вивчення зв'язку між хромосомними аномаліями та злочинністю?
6. Які обмеження існують у дослідженні зв'язку між хромосомними аномаліями та злочинністю?
7. Які основні ідеї та концепції розвиваються в рамках теорій соціальної аномії?

8. Які можливі альтернативні варіанти вирішення проблем соціальної аномії в сучасному світі?
9. Які можливі інноваційні підходи до вирішення проблем соціальної аномії можна розглянути на основі сучасних технологій та наукових досліджень?
10. Які приклади можна навести для ілюстрації концепцій теорії конфлікту культур та теорії стигматизації?
11. Які основні принципи теорії диференціальної асоціації (теорії субкультур)?
12. Які внутрішні та зовнішні фактори впливають на формування субкультур та їхню взаємодію з злочинністю?
13. Які ключові поняття використовуються в теорії диференціальної асоціації для пояснення злочинної поведінки?
14. Які можливі альтернативні пояснення злочинності можна запропонувати, враховуючи різноманітність субкультур та їхніх взаємодій?

ЗАНЯТТЯ 2

Групові доповіді

Орієнтовна тематика для групових доповідей

1. **Генетичні підходи до злочинної поведінки.** Роль геноміки та генетичних досліджень у розумінні кримінальної нахильності.
2. **Нейробіологічні механізми злочинної поведінки.** Взаємозв'язок між мозковою діяльністю та кримінальними нахилами.
3. **Екологічні фактори ризику злочинності.** Вплив оточуючого середовища та біологічного середовища на кримінальну поведінку.
4. **Соціальна структура та злочинність.** Аналіз соціально-економічних факторів у формуванні злочинних тенденцій.
5. **Психосоціальні аспекти злочинної поведінки.** Роль соціальних взаємодій та психічного стану у виникненні кримінальних діянь.
6. **Гендерні відмінності в кримінальній поведінці.** Вплив статевих ролей та стереотипів на злочинність.

ТЕМА 8. ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ЗЛОЧИННОСТІ СЕРЕД ЖІНОК ТА НЕПОВНОЛІТНІХ

ЗАНЯТТЯ 1

Описові питання

1. Головні риси і провідні тенденції сучасної жіночої злочинності.
2. Загальні психологічні особливості неповнолітніх.
3. Кримінально-психологічна характеристика злочинності неповнолітніх.
4. Злочинні групи неповнолітніх.

Уточнюючі та творчі запитання

1. Які основні типи злочинів частіше скоюють жінки у сучасному суспільстві?
2. Які соціальні та економічні фактори сприяють зростанню жіночої злочинності?
3. Які вікові групи жінок найчастіше залучені до злочинної діяльності?
4. Які психологічні особливості характерні для жінок-злочинців?
5. Як впливають сімейні умови та стосунки на злочинну поведінку жінок?
6. Які види злочинів, скоєних жінками, мають тенденцію до зростання в останні роки?
7. Які відмінності існують між злочинною поведінкою чоловіків та жінок?
8. Які методи превенції та реабілітації є найбільш ефективними для жінок-злочинців?
9. Як впливають гендерні стереотипи на розслідування та судове переслідування жінок-злочинців?
10. Які основні психологічні фактори впливають на формування злочинної поведінки у неповнолітніх?
11. Як впливають сімейні обставини та виховання на злочинну поведінку підлітків?
12. Які типи злочинів найчастіше скоюються неповнолітніми?
13. Які вікові групи серед неповнолітніх найчастіше вдаються до злочинної діяльності?
14. Які рольові моделі та соціальні впливи можуть сприяти злочинній поведінці серед підлітків?

ЗАНЯТТЯ 2

Групові доповіді

Орієнтовна тематика для групових доповідей

1. Порівняльний аналіз злочинної поведінки серед чоловіків та жінок.
2. Роль гендерних стереотипів у формуванні злочинної поведінки серед жінок.
3. Вплив домашнього насильства на злочинність серед жінок.
4. Соціально-психологічні особливості рецидивної злочинності серед жінок.
5. Психологічні наслідки булінгу та їх вплив на злочинну поведінку неповнолітніх.

6. Вплив соціальних мереж та цифрових технологій на злочинність серед неповнолітніх.

5. Структура навчальної дисципліни «Психологія особистості злочинця»

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	Денна форма						Заочна форма						
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі					
		л	п	лаб	інд	ср		л	п	лаб	інд	ср	
1													
МОДУЛЬ 1													
Змістовий модуль 1. Психологія кримінальної поведінки													
Тема 1. Базові категорії психології особистості	10	2	2	-	-	6	-	-	-	-	-	-	-
Тема 2. Особистість злочинця	12	2	2	-	-	8	-	-	-	-	-	-	-
Тема 3. Злочинна поведінка	12	2	2	-	-	8	-	-	-	-	-	-	-
Разом за змістовий модуль 1	34	6	6	-	-	22	-	-	-	-	-	-	-
Змістовий модуль 2. Психологічні особливості злочинності													
Тема 4. Психологічні типи злочинців	12	2	2	-	-	8	-	-	-	-	-	-	-
Тема 5. Структура особи злочинця	12	2	2	-	-	8	-	-	-	-	-	-	-
Тема 6. Біологічні і соціальні теорії антисуспільної поведінки	11	2	2	-	-	7	-	-	-	-	-	-	-
Тема 7. Сучасні концепції біологічних та соціальних основ злочинної поведінки	11	2	2	-	-	7	-	-	-	-	-	-	-
Тема 8. Психологічні особливості	10	2	2	-	-	6	-	-	-	-	-	-	-

злочинності серед жінок та неповнолітніх													
Разом за змістовий модуль 2	56	10	10	-	-	36	-	-	-	-	-	-	-
Усього годин	90	16	16	-	-	58	-	-	-	-	-	-	-

6. Тематика лекційних, практичних, семінарських та лабораторних занять.

Самостійна робота

Теми лекційних занять

Денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Базові категорії психології особистості	2
2	Тема 2. Особистість злочинця	2
3	Тема 3. Злочинна поведінка	2
4	Тема 4. Психологічні типи злочинців	2
5	Тема 5. Структура особи злочинця	2
6	Тема 6. Біологічні і соціальні теорії антисуспільної поведінки	2
7	Тема 7. Сучасні концепції біологічних та соціальних основ злочинної поведінки	2
8	Тема 8. Психологічні особливості злочинності серед жінок та неповнолітніх	2
	Всього	16

Теми практичних занять

Денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Базові категорії психології особистості	2
2	Тема 2. Особистість злочинця	2
3	Тема 3. Злочинна поведінка	2
4	Тема 4. Психологічні типи злочинців	2
5	Тема 5. Структура особи злочинця	2
6	Тема 6. Біологічні і соціальні теорії антисуспільної поведінки	2
7	Тема 7. Сучасні концепції біологічних та соціальних основ злочинної поведінки	2
8	Тема 8. Психологічні особливості злочинності серед жінок та неповнолітніх	2
	Всього	16

Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
НЕПЕРЕДБАЧЕНО		

Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
НЕПЕРЕДБАЧЕНО		

Самостійна робота**Денна форма навчання**

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Базові категорії психології особистості	6
2	Тема 2. Особистість злочинця	8
3	Тема 3. Злочинна поведінка	8
4	Тема 4. Психологічні типи злочинців	8
5	Тема 5. Структура особи злочинця	8
6	Тема 6. Біологічні і соціальні теорії антисуспільної поведінки	7
7	Тема 7. Сучасні концепції біологічних та соціальних основ злочинної поведінки	7
8	Тема 8. Психологічні особливості злочинності серед жінок та неповнолітніх	6
	Всього	58

7. Розподіл балів, які отримують студенти

7.1. Оцінювання знань студента здійснюється за 100-бальною шкалою. Максимальна кількість балів при оцінюванні знань студентів з навчальної дисципліни — Психологія особистості злочинця у професійній діяльності юриста: 50 балів – за поточну успішність, 50 – індивідуальний проєкт.

Поточний контроль та модуль									Сума
Види контролю	Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2					100
	T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	
Поточне опитування	50								100
Індивідуальний проєкт	50								

7.2. Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка ЄКТС	Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою
A	90 – 100	відмінно
B	81-89	добре
C	71-80	
D	61-70	задовільно
E	51-60	
FX	21-50	незадовільно з можливістю повторного складання
F	0-20	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

8. Методи навчання

№ з/п	Метод	Пояснення
Словесні методи		
1	Бесіда	<p>Передбачає використання попереднього досвіду студентів з певної галузі знань і на основі цього приведення їх за допомогою діалогу до усвідомлення нових явищ, понять або відтворення вже наявних. З цього погляду виділяють два види бесіди: евристичну й репродуктивну. За місцем у навчальному процесі розрізняють вступну, поточну й підсумкову бесіди</p>
2	Лекція	<p>Метод, за допомогою якого педагог у словесній формі розкриває сутність наукових понять, явищ, процесів, логічно пов'язаних, об'єднаних загальною темою. Лекція використовується, як правило, у вищих навчальних закладах і старших класах загальноосвітньої школи.</p> <p>Важливе місце у навчальному процесі займає</p>
3	Інструктаж	<p>Передбачає розкриття норм поведінки, особливостей використання методів і навчальних засобів, дотримання правил безпеки під час виконання навчальних операцій. Це важливий етап в оволодінні методами самостійної пізнавальної діяльності. Адже важливо, щоб студенти розуміли не лише, що треба робити, а і як це робити.</p>
4	Роботи з книгою	<p>Віднесено до цієї групи дещо умовне. Студенти мають розуміти, що основне джерело отримання наукової інформації — не викладач, а книга. Тому, так важливо навчити студентів методів і засобів самостійної роботи з книгою: читання, переказу, виписування, складання плану,</p>

		рецензування, конспектування, виготовлення таблиць, схем, графіків та ін.
Наочні методи		
5	Демонстрація	Метод навчання, який передбачає показ предметів і процесів у природі, динаміці
6	Ілюстрація	Метод навчання, за якого предмети і процеси розкриваються через їх символічне зображення (світлин, малюнків, схем, графіків та ін.)
Наукові методи		
7	Індуктивний метод	Шлях вивчення предметів, явищ від одиничного до загального. У результаті розуміння сутності ознак, властивостей одиничних предметів чи явищ, понять є можливість усвідомити істотні, типові закономірності чи властивості однопорядкових предметів або явищ. Проте, використовуючи індуктивний метод, варто не змушувати студентів завчати велику кількість одиничних понять, а лише ту інформацію, що дасть змогу виділити у споріднених поняттях суттєве, загальне, типове
8	Дедуктивний метод	Базується на вивченні навчального матеріалу від загального до окремого, одиничного. Студенти ознайомлюються із загальною закономірністю, а потім на основі цієї закономірності, правила, закону характеризуються інші явища, предмети. Індуктивний і дедуктивний методи перебувають у діалектичному взаємозв'язку
9	Проблемний виклад	Передбачає створення викладачем проблемної ситуації, допомогу студентам у виділенні та «прийнятті» проблемного завдання, використанні словесних методів (лекції, пояснення) для активізації мисленнєвої діяльності студентів, спрямованої на задоволення пізнавального інтересу шляхом отримання нової інформації

10	Частково-пошуковий метод	Включає студентів у пошук шляхів, прийомів і засобів розв'язання пізнавального завдання. Для забезпечення дієвості цього методу необхідно створити проблемну ситуацію і спонукати студентів до розуміння і «прийняття» пізнавального завдання; керувати ходом пошукової мисленнєвої діяльності студентів з використанням системи логічно вмотивованих запитань; стимулювати і схвалювати пізнавальну діяльність студентів у процесі розв'язання навчальних завдань; аналізувати успіхи і помилки, труднощі
11	Дослідницький метод	Спрямований на включення студентів у самостійне розв'язання пізнавального завдання з використанням необхідного обладнання. Для ефективності цього методу варто дотримуватися низки вимог: створення проблемної ситуації; керівництво студентами при виділенні пізнавального завдання; спонукання студентів до пошуків гіпотези, перевірки її достовірності; надання допомоги у пошуках ефективних методів і резерву знань, необхідних для розв'язання задачі; орієнтація студентів на проведення досліджень і систематизація результатів проведеної роботи; включення студентів у самостійний аналіз перебігу та результатів проведеної роботи
12	Пояснювально-демонстраційний метод	Студенти отримують знання на лекції, з навчальної або методичної літератури, через екранний посібник у «готовому» вигляді. Сприймаючи й осмислюючи факти, оцінки, висновки, студенти діють у рамках репродуктивного (відтворювального) мислення. У ВНЗ цей метод набуває найширшого застосування для передання великого масиву

		інформації
13	Метод проблемного викладання	Використовуючи різноманітні джерела та засоби, педагог, перш ніж викладати матеріал, ставить проблему, формулює пізнавальне завдання, а потім, розкриваючи систему доведень, порівнюючи погляди, різноманітні підходи, показує способи розв'язання поставленого завдання. Студенти стають свідками і співучасниками наукового пошуку. І в минулому, і нині такий підхід широко застосовується

9. Методичне забезпечення

Навчально-методичне забезпечення кредитно-модульної системи організації навчального процесу зі курсу для бакалаврів «Психологія особистості злочинця», включає:

- державні стандарти освіти;
- робочу програму та нормативну програму;
- плани семінарських (практичних) занять та методичні матеріали до їх проведення;
- методичні матеріали щодо самостійної та індивідуальної роботи студентів;
- завдання для проведення модульного контролю (тестові та електронні варіанти тощо);
- підручники та навчальні посібники.

10. Література (рекомендована та додаткова)

Рекомендована література:

1. Бочелюк В. Й. Юридична психологія : навч. посіб. Київ : Центр учб. літ., 2018. 336 с.
2. Кацавець Р. С. Кримінальна психологія : навч. посіб. 2-ге вид. Київ : Алерта, 2022. 152 с.
3. Кобильченко В. В., Омельченко І. М. Спеціальна психологія: підручник. Київ : Академія, 2020. 224 с.
4. Коновалова В. О., Шепітько В. Ю. Юридична психологія : посіб. для підгот. до іспиту. Харків : Право, 2019. 192 с.
5. Кримінальний кодекс України : Кодекс України від 05.04.2001 р. № 2341-III : станом на 6 листоп. 2022 р.
6. Кримінальний процесуальний кодекс України : Кодекс України від 13.04.2012 р. № 4651-VI : станом на 6 листоп. 2022 р.
7. Соціологія девіантної поведінки. Навчальний посібник / уклад. І. С. Веред та Ю. В. Кушнір. Донецьк: КІЦ, 2013. 192 с.
8. Медведєв В. С. Кримінальна психологія: підручник. Київ : Атіка, 2004. 368 с.
9. Медведєв В. С. Психологія злочинної діяльності.: навч. посіб. Київ : Атіка, 2012. 204 с.
10. Москалець В. П. Психологія особистості: підручник. Київ : Ліра-К, 2021. 364 с.
11. Мухіна Г. В. Юридична психологія : навчально-методичний посібник / ред. В. М. Бесчастний. Київ : ВД «Дакор», 2021. 236 с.
12. Основи загальної та юридичної психології / Н. Р. Бобечко та ін. ; ред. В. Т. Нор. Київ : Алерта; ЦУЛ, 2011. 224 с.
13. Цимбалюк М.М., Шандра Б.Б. Філософсько-правова характеристика злочинності : соціокультурні реалії : Монографія. Львів : Ліга-прес, 2016. 254 с.
14. Юридична психологія : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / О. Є. Самойлов та ін. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т., 2015. 432 с.
15. Юридична психологія : навчально-методичний посібник щодо самостійного вивчення дисципліни / уклад.: С. І. Ніколаєнко, С. О. Ніколаєнко. Суми : ДВНЗ «УАБС НБУ», 2014. 145 с.

Додаткова література:

1. Васянович Г. П. Основи психології : навчальний посібник. Київ : Педагогічна думка , 2012. 114 с.
2. Гарькавець С. О. Проблема віктимності особистості та її психологічні класифікації. Теоретичні і прикладні проблеми психології. 2019. № 2. С. 79–90.

3. Головкін Б. М., Лисодєд О. В. Співвідношення понять «особа злочинця» та «особистість злочинця». Кримінологічна теорія і практика: досвід, проблеми сьогодення та шляхи їх вирішення : матеріали міжвуз. наук.-практ. круглого столу, м. Київ, 28 трав. 2020 р. Київ, 2020. С. 34–39.
4. Гумін О. М., Зубач І. М. Жертва кримінальної насильницької поведінки: віктимологічна характеристика особи. Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Юридичні науки. 2015. № 825. С. 315–322.
5. Гусар Л. Біологічна концепція Чезаре Ломброзо. Підприємство, господарство і право. Вип. 8. 2020. С. 249-253.
6. Денисов С. Ф. Особо злочинця у кримінологічній теорії України. Вісник Кримінологічної асоціації України. 2020. № 1. С. 152–159.
7. Дрьомін В. М. Сутнісні властивості особистості злочинця: методологічні питання. Науковий вісник Ужгородського Національного Університету. Серія: Право. 2017. Т. 3, № 47. С. 45–49.
8. Єрмакова Н. О., Мережкіна А. Є. Психологічні особливості маніпулювання свідомістю як властивості кримінальної субкультури. Молодий вчений. 2017. № 4. С. 236–241.
9. Журавель А. П. Соціально-психологічні особливості та детермінанти формування особистості зі злочинною поведінкою. Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Психологія. №3. Т.31. 2020. С. 76-80.
10. Зякун А. І., Дегтяр Р. О. Методологічні основи юридичної психології як науки. Правові горизонти. 2017. № 6 (19). С. 7–10.
11. Йосипів А., Гумін О. Маргінальна поведінка як вид правомірної поведінки. Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія: «Юридичні науки». № 3 (31). 2021. С. 260-269.
12. Качавець Р. С. Психологічні особливості злочинної поведінки. Психологія особистості злочинця. *Dictum Factum*. № 3(5). 2019. С. 85-90.
13. Кулакова Н. В. Причини формування злочинної поведінки неповнолітніх. Економіка і право. Вип. 11. 2010. С. 85-89.
14. Куликович А. Ю. Значення психологічних ознак особи злочинця: кримінологічний аналіз. Південноукраїнський правничий часопис. 2018. Ч. 1, № 4. С. 58–60.
15. Кріцак І. В. Особистість злочинця з духовно-релігійних позицій та сучасного стану російсько-української війни. Юридичний науковий електронний журнал. № 4. 2022. С. 38-42.
16. Лановенко І. І. Екопсихологічний підхід у розробці сучасної стратегії профілактики делінквентної поведінки молоді. Актуальні проблеми психології. Вип. 36. Т. 7. С. 491-498.

17. Лук'яненко С. В. Система чинників формування особистості злочинця. Вісник Кримінологічної асоціації України. 2023. № 3 (30). С. 99–105.
18. Марисюк К. Б. Ще раз до питання про типологію особи насильницького злочинця. Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. № 3. 2019. С. 139-143.
19. Махатадзе К. Г. Кримінологічна характеристика особистості, які вчиняють злочини у виді залишення в небезпеці. Правова система: теорія і практика. 2017. № 2. С. 35–37.
20. Михайлишин У. Б. Особливості мотиваційної сфери неповнолітніх правопорушників. The 12th International scientific and practical conference «The world of science and innovation», London, 1–3 July 2021. London, 2021. P. 238–242.
21. Михайлишин У. Б. Роль основних компонентів особистості у процесі делінквентної поведінки. Scientific Collection «InterConf», (45): with the Proceedings of the 3th International Scientific and Practical Conference «Scientific Community: Interdisciplinary Research», Hamburg, 16–18 March 2021. Hamburg, 2021. P. 165–169.
22. Мітіна С. В. Психологія особистості: навч.-метод. посіб. Київ: Видавництво Ліра-К, 2020. 274 с.
23. Піддубна В. Ф. Психологічний аналіз особи злочинця та класифікація злочинних типів. Кримінологічні проблеми перехідного суспільства : зб. доп. учасників першої студент. кримінолог. конф., м. Харків, 30 листоп. – 1 груд. 2001. Харків, 2002. С. 56-58.
24. Поясок Т. Б., Беспарточна О. І., Квасник О. В., Шаполова В. В. Загальна психологія: навчальний посібник. Харків: ФОП Бровін О. В., 2023. 396 с.
25. Прижбило О. В. Імпульсивна злочинна поведінка, діяльність та свобода волі: проблеми співвідношення. Науковий вісник публічного та приватного права. Вип. 4. 2017. С. 224-230.
26. Продан Т. Фактори, що впливають на формування злочинної поведінки жінок. Підприємство, господарство і право. №10. 2020. С. 260-263.
27. Рогожинська Н. О. Значення біологічних теорій у формуванні девіантності. Проблеми сучасної психології. Вип. 3. 2009. С. 339-351.
28. Сметаніна Н. В. Наукові підходи до теорії злочинності у сучасній українській кримінології : монографія / за заг. ред. В. В. Голіни. Харків : Право, 2016. 192 с.
29. Супрун Т. М., Гулько О. М. Психологічні особливості злочинності неповнолітніх. Проблеми боротьби зі злочинністю в умовах трансформації сучасного суспільства : зб. тез доп. Міжн. наук.-практ. конф., м. Вінниця, 4 листоп. 2016 р. Вінниця, 2016. С. 130–136.
30. Чаплинська Ю. А. Особа злочинця як елемент криміналістичної характеристики злочинів. Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції. 2019. № 6. С. 181–184.

31. Шепітько В. Ю. Кримінальна психологія: історія становлення та сучасний стан. Юридична психологія. 2021. № 1 (28). С. 14–20.
32. Шостко О. Ю. Біологічні та психологічні теорії пояснення злочинної поведінки неповнолітніх у США. Теорія і практика правознавства. Вип. 1(7). 2015. С. 1-14.
33. Шпиталенко Г. А., Мельничук Д. П., Богоявленська Ю. В. Соціальна природа злочинності: історичний та гносеологічний аспекти. Юридичний науковий електронний журнал. №3. 2020. С. 356-361.
34. Bull R., Cooke C., Hatcher R. Criminal Psychology: A Beginner's Guide (Beginner's Guides). 2nd edition. Oneworld Publications, 2009. 224 p.

11. Інформаційні ресурси

1. Бібліотека Інституту Поглиблених Правничих Студій. Велика Британія. URL: <https://ials.sas.ac.uk/library>
2. Веб-портал Міністерства освіти і науки України. URL: <https://mon.gov.ua/ua>
3. Інститут історії України НАН України: офіційний сайт. URL: <http://history.org.ua/>
4. Львівська національна наукова бібліотека ім. В.Стефаника: офіційний сайт. URL: <http://www.lsl.lviv.ua/>
5. Наукова бібліотека Львівського національного університету імені Івана Франка: офіційний сайт. URL: <http://library.lnu.edu.ua/bibl/>
6. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського: офіційний сайт. URL: <http://www.nbu.gov.ua/>
7. Національна бібліотека України ім. Ярослава Мудрого: офіційний сайт. URL: <http://nplu.org/>
8. Національна історична бібліотека України: офіційний сайт. URL: <http://nibu.kiev.ua/>
9. Повні тексти юридичних книг (бібліотека Князева). URL: <https://www.ebk.net.ua/>
10. Українська Вікіпедія. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Головна_сторінка
11. Читиво. Вільна онлайн-бібліотека україномовної літератури. URL: <https://chtyvo.org.ua/>
12. Юридична бібліотека. URL: <http://pravo.biz.ua/>
13. Lib.com.ua - амбітний проєкт групи ентузіастів, покликаний створити найбільшу в Україні онлайн-бібліотеку. URL: <https://lib.com.ua/uk/>

12. Орієнтовна тематика для підготовки індивідуального проєкту

1. Поняття «особистість, яка вчинила злочин» та «злочинна особистість».
2. Основні типи та підтипи злочинної особистості.
3. Агресивність як базова риса злочинної особистості насильницького типу.
4. Агресивність особистості та агресія як її зовнішній прояв.
5. Основні психологічні характеристики злочинної особистості насильницького типу.
6. Загальна характеристика злочинної особистості корисливого типу.
7. Корисливість особистості та види (групи) корисливих мотивів.
8. Кримінально-психологічна характеристика побутового злодія.
9. Характеристика злочинної особистості із корисливими мотивами високого рівня домагань, самоствердження та соціального визнання.
10. Кримінально-психологічна характеристика професійної злочинності.
11. Група як суб'єкт злочину: визначення та психологічні характеристики.
12. Загальна психологічна характеристика групи як суб'єкта злочину.
13. Кримінально-психологічна класифікація груп як суб'єктів злочину.
14. Характеристика груп, які вчиняють злочини без попередньої змов.
15. Характеристика груп, які вчиняють злочини за попередньою змовою, але створені без кримінальної мети.
16. Характеристика груп, які вчиняють злочин за попередньою змовою, створені зі злочинною метою, але не постійні за існуванням.
17. Поняття організованої злочинної групи та її психологічні характеристики.
18. Кримінальна та кримінально-психологічна класифікації організованих злочинних груп.
19. Кримінально-психологічна характеристика простої (первісної) організованої злочинної групи.
20. Кримінально-психологічна характеристика злочинної організації (угруповання).
21. Кримінально-психологічна характеристика злочинної спільності.
22. Кримінально-психологічна характеристика банди.
23. Правовий та психологічний підходи до особи як суб'єкту злочину.
24. Загальна психологічна та психолого-правова характеристика неповнолітніх.
25. Загальні ознаки особистості у контексті злочину.
26. Сутність та особливості кримінальної субкультури неповнолітніх.
27. Мотив у структурі злочину, види мотивів за рівнем усвідомлення
28. Поняття криміногенного мотиву, типові криміногенні мотиви.
29. Характеристики криміногенних мотивів відчуження, емоційної розрядки та компенсації.

30. Характеристика криміногенних мотивів ризику та гри.
31. Характеристика криміногенних мотивів аморальності та сексуальних збочень.
32. Характеристика кримінальних мотивів за рівнем усвідомлення.
33. Психологія професійної злочинності.
34. Загальні нормативні ознаки особистості та їх урахування у чинному Кримінальному кодексі України.
35. Психічні аномалії особистості та злочин.
36. Проблема класифікації особистості як суб'єкта злочину.
37. Порівняльна характеристика сучасних класифікацій особистості як суб'єкта злочину.
38. Типові психологічні характеристики особистості злочинця насильницького типу.
39. Корисливість особистості та корисливий мотив злочину.
40. Проблема класифікації груп як суб'єктів злочину.
41. Функціонально-рольова структура злочинної групи.
42. Загальна характеристика організованої злочинності як кримінально-психологічного явища.
43. Психологічна характеристика лідера організованої злочинної групи.
44. Проблема класифікації організованих злочинних груп.
45. Організованість як юридична та психологічна ознака злочинної групи.
46. Психологія банди як різновиду організованої злочинної групи.
47. Характеристика організованих злочинних груп, створених за національно-етнічною ознакою.
48. Загальна характеристика злочинності неповнолітніх.
49. Особливості групової злочинності неповнолітніх.

***Примітка.** Тематика індивідуальних проєктів є орієнтовною. Вона покликана зорієнтувати студентів у творчому пошуку, а не обмежувати його. Темати для індивідуальних проєктів можна запропонувати самостійно, або сформулювати на основі основних, уточнюючих та творчих питань до відповідних тем.*